

Informatieboekje Profielkeuze

2023 – 2024

MAVO

DE
JOHANWITT

MAKEN WE SAMEN
STAAT MIDDEN IN DE WERELD
BIEDT UITSTEKEND ONDERWIJS

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Tijdpad profielkeuze	4
Profielen.....	5
Vakken Bovenbouw	11
Overzicht profielkeuze mavo	20
Profielen Mavo 3	20
Docent adviesformulier profiel- en vak keuze	20

Inleiding

Het maken van een keuze voor je profiel in de bovenbouw van de mavo (klas 3 en 4) is belangrijk. Je voert over dit onderwerp gesprekken met je ouders, je mentor, docenten en je decaan. Uiteindelijk moet je alle voor- en tegenargumenten op een rij zetten en een keuze maken, waarbij je interesses, talenten en plannen voor een vervolgstudie belangrijke factoren zijn.

Belangrijk bij die keuze is, dat je weet wat de verschillende vakken in de bovenbouw inhouden, waar de verschillen liggen met de onderbouw, waar de meeste aandacht op gevestigd wordt. Over de nieuwe vakken krijg je voorlichtingslessen. Vraag aan je docenten hoe hun vak eruitziet in de bovenbouw.

In dit profielkeuzeboekje staat welke vakken de verschillende profielen zijn opgebouwd en welke keuzemogelijkheden er zijn. Ook kun je de regels lezen die wij op school hebben wat betreft de profielkeuze.

Dit profielkeuzeboekje is voor jou een hulp bij het praten en denken over de keuzes die je gaat maken. Praat erover met elkaar, met je ouders, je mentor, je docenten en je decaan.

Kiezen is een proces en hoef je niet alleen te doen.

Tijdpad profielkeuze

	Wanneer?	Wat?
1.	Tot 22 december 2023	<ul style="list-style-type: none"> - Profielkeuzelessen aan de hand van de loopbaancompetenties - Profielvoorlichting voor leerlingen door decaan
2.	9 januari 2024	<ul style="list-style-type: none"> - Profielkeuzeavond voor de ouders - Informatieboekje profielkeuze mailen naar ouders
3.	10 januari 2024	<p><u>Project profielkeuze o.a.:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Profielvoorlichting voor leerlingen - Profielenmarkt - Interviews bovenbouwleerlingen m.b.t. profielkeuzes
4.	tot 19 januari 2024	<ul style="list-style-type: none"> - Voorlopige profielkeuze wordt geïnventariseerd door mentor. - Profieladvies van vakdocenten wordt geïnventariseerd door mentor. - Voorlichting nieuwe vakken door vakdocenten.
5.	Tot 9 februari 2024	<ul style="list-style-type: none"> - Bespreking profielkeuzes mentor-teamleider-decaan - Advies van de vakdocenten aanvragen voor twijfelgevallen.
6.	Tot 15 februari 2024	Definitieve profielkeuze doorgeven via <i>Zermelo</i> tijdens de mentorles.
7.	15 februari 2024	Profielkeuze definitief laten ondertekenen tijdens oudermiddag.
8.	n.t.b.	Bespreking profielkeuze teamleiders en directie

Profielen

De opbouw

De profielen zijn opgebouwd uit 4 onderdelen: het gemeenschappelijk deel, verplichte profielvakken, waaronder het profielkeuzevak en het vrije deel. Hieronder wordt een en ander uitgelegd. Informatie over de vakken vind je in dit boekje vanaf bladzijde 9.

Gemeenschappelijk Deel

Het gemeenschappelijke deel moet ervoor zorgen dat de leerlingen een veelzijdige ontwikkeling krijgen en is voor iedere leerling verplicht. Het gemeenschappelijk deel bestaat uit de volgende vakken:

- Nederlands (NE)
- Engels (EN)
- Maatschappijleer (MA)
- Culturele Kunstzinnige Vorming (CKV)
- Lichamelijke Opvoeding (LO)
- Rekenen (RE)

Verder zijn er in het gemeenschappelijke deel naast de vakken nog een aantal onderwerpen/activiteiten verplicht zoals:

- Mentoraat
- Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB)
- Profielwerkstuk

LOB

Loopbaan Oriëntatie Begeleiding zijn lessen die gericht zijn op het verzamelen van competenties die je nodig hebt om te oriënteren op een vervolgopleiding. Dit vak moet naar behoren worden afgesloten.

Profieldeel

Het profieldeel bestaat uit een combinatie van vakken die je moeten voorbereiden op een vervolgopleiding. Elk profiel vertegenwoordigt een of meerdere sectoren waarin de vervolgopleidingen en de beroepenwereld zijn ingedeeld. Er zijn 4 profielen:

- Zorg & Welzijn
- Economie
- Landbouw
- Techniek

Profielkeuzevak

Het profielkeuzevak is 1 vak dat je zelf kiest om je profiel compleet te maken. Je kunt kiezen uit een beperkt aantal vakken dat hoort bij het gekozen profiel. Door middel van een profielkeuzevak geef je nog meer richting aan je keuzemogelijkheden voor studie en beroep.

Extra keuzevak

Het is in de mavo toegestaan om een extra vak te kiezen. Wil je van mavo doorstromen naar de havo, dan moet je een extra keuzevak kiezen, om te kunnen aansluiten op een havo-profiel. Dat vak behoort minimaal het cijfer 6 te hebben.

Vrije deel

Iedere leerling kiest 3 vakken uit het vrije deel. Je kunt kiezen uit verschillende vakken die wel of niet gerelateerd zijn aan je profiel. Hiermee kun je je vakkenpakket dus verbreden en/of zorgen dat bij een aantal studierichtingen toelating mogelijk blijft.

In de volgende hoofdstukken vind je meer informatie over de vier profielen. Bij elk profiel vind je bijpassende thema's, beroepen en werkgevers. Verder vind je er meer informatie over de vakken en keuzemogelijkheden passend bij het profiel. Achter in dit boekje vind je vervolgens een keuzeformulier waarin je nogmaals de keuzemogelijkheden kunt zien.

Zorg en Welzijn (Z&W)

Verplichte vakken bij Z&W: BIO + AK of GS of MASK of WIS

Hieronder volgen een aantal studierichtingen op het MBO in de sector zorg&welzijn.

Pedagogisch werk

Verpleging

Verzorging

Sport en bewegen

Horeca

Facilitair (leidinggevende)

NB: Er zijn meer dan 600+ studies die je op het MBO kan doen, dit zijn enkele voorbeelden.

Bezoek: kiesmbo.nl

Economie

Verplichte vakken bij economie: EC + WIS of FR of DU

Hieronder volgen een aantal studierichtingen op het MBO in de sector economie.

Handel

Administratief

Juridisch/HR

Toerisme

Mode en kleding

Journalistiek

NB: Er zijn meer dan 600+ studies die je op het MBO kan doen, dit zijn enkele voorbeelden.

Bezoek: kiesmbo.nl

Landbouw

Verplichte vakken bij Landbouw: WIS + NASK I of BIO

Hieronder volgen een aantal studierichtingen op het MBO in de sector landbouw.

Landbouw

Bosbouw en natuurbeheer

Biotechnologie

Diervverzorging

Watermanagement

Voedingsmiddelentechnologie

NB: Er zijn meer dan 600+ studies die je op het MBO kan doen, dit zijn enkele voorbeelden.

Bezoek: kiesmbo.nl

Techniek

Verplichte vakken bij techniek: WIS + NASK I

Hieronder volgen een aantal studierichtingen op het MBO in de sector techniek.

Motorvoertuigtechniek

Laboratoriumtechniek

Bouwkunde

Installatietechniek

ICT

Logistiek

NB: Er zijn meer dan 600+ studies die je op het MBO kan doen, dit zijn enkele voorbeelden.

Bezoek: kiesmbo.nl

Profielen en vervolgmogelijkheden

Na het behalen van je diploma zijn er verschillende doorstroommogelijkheden. Voor een aantal opleidingen geldt toelating op voorwaarde dat je een bepaald vak hebt gevolgd, bijvoorbeeld wiskunde. Het maken van een juiste profielkeuze en bepaling van het keuzevak is dus van groot belang.

Het middelbaar beroepsonderwijs

Het middelbaar beroepsonderwijs bestaat uit vier verschillende niveaus en manier van leren. Je kan kiezen voor een BOL- of BBL-opleiding. BOL is een combinatie van school en stage. Je gaat de hele week naar school en loopt één of meerdere periodes stage. Die stage is een beroepspraktijkvorming. Bij BBL is het een combinatie van werken en leren tegelijk. Je gaat meteen aan de slag en volgt naast je baan één of twee dagen in de week lessen op school. Om een BBL-opleiding te doen, moet je een baan hebben bij een erkend leerbedrijf. Veelal moet je deze zelf regelen.

Bij alle opleidingen wordt er verwacht dat je deelneemt aan het intake-traject. Deze bestaat vaak uit een test of auditie om te zien of opleiding iets voor jou is en een intakegesprek.

De niveaus worden onderverdeeld in:

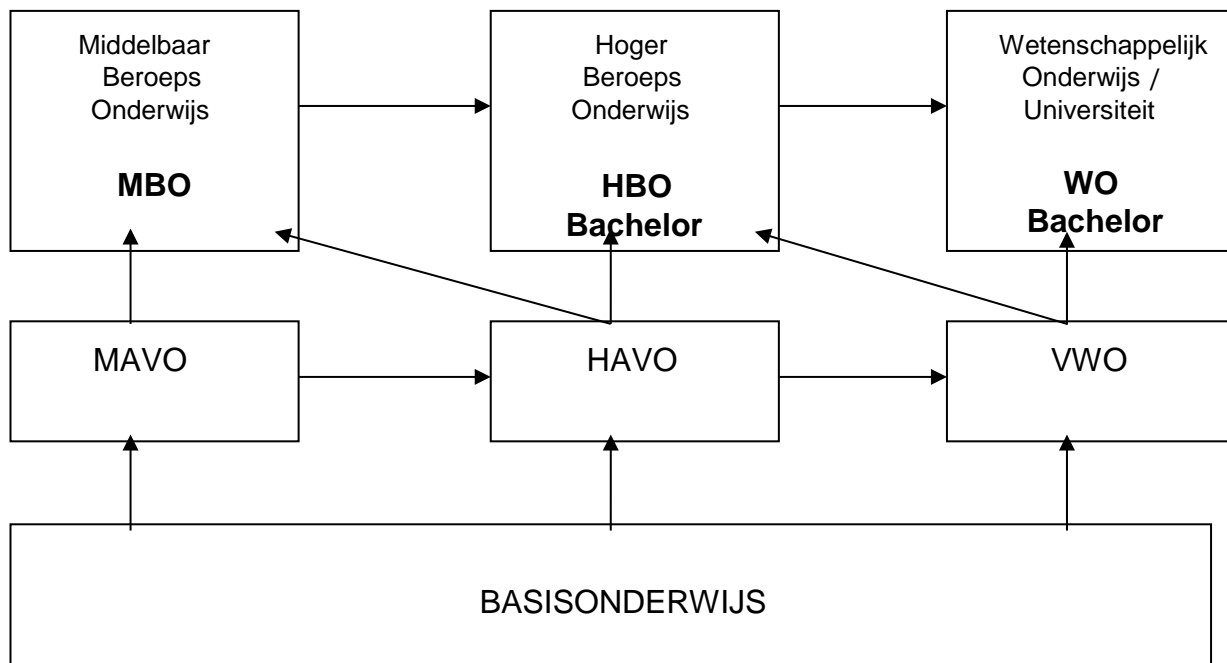
- Entree opleiding: Hier start je als je geen diploma hebt gehaald. En minimaal 16 jaar bent. Je leert de verschillende richtingen van het mbo kennen. Je krijgt begeleiding en coaching van een vast team docenten. Het programma duurt ongeveer jaar.
- Niveau 2: Je bent toelaatbaar op dit niveau als je een diploma van een middelbare school hebt. Soms heb je voor opleidingen bepaalde vaardigheden nodig en start je op dit niveau. Deze opleiding leidt je op tot assistent. Meestal duurt deze opleiding twee jaar. Je krijgt hier veel praktijkervaring.
- Niveau 3: je bent toelaatbaar tot dit niveau met een diploma van je middelbare school. Je studieduur hangt af van je vooropleiding, werkervaring en inzet. Gemiddeld duurt deze opleiding 2 tot 3 jaar. Je zit ongeveer 60% tot 75% van de tijd op school en de rest van de tijd loop je stage en doe praktijkervaring op bij een leerbedrijf.
- Niveau 4: op dit niveau mag je instromen met een mavodiploma of een overgangsbewijs van havo 3 naar havo 4. Je zit ongeveer 60% van de tijd op school en voor de rest van de tijd loop je stage en doe praktijkervaring op bij een leerbedrijf. De opleidingen duren over het algemeen 3 jaar tot 4 jaar.

Na een mbo-niveau 4 opleiding kan je doorstromen naar het hbo. Voor sommige hbo-opleidingen gelden aanvullende eisen. Bij doorstroming naar het hbo in dezelfde sector kan het ook vrijstellingen opleveren. Dit is per instelling en opleiding geregeld.

Havo

Sommige leerlingen op de mavo denken erover om door te stromen naar de havo. De havo bereidt voor op opleidingen in het hoger beroepsonderwijs. Als je interesse hebt om door te stromen naar de havo is het van belang dat je goed kijkt naar welke vakken je kiest. De profielen op de havo zien er net iets anders en het is handig dat je deze vakken ook op de mavo te hebben gehad. Voor meer informatie hiervoor kun je contact opnemen met je decaan.

Schematische weergave vervolgmogelijkheden

Vakken Bovenbouw

Op de hiernavolgende bladzijdes vind je de omschrijvingen van de schoolvakken in de bovenbouw van de mavo, in willekeurige volgorde. Deze omschrijvingen zijn in dit boekje opgenomen, zodat je meer informatie hebt op grond waarvan je wellicht een nog meer weloverwogen vakkenkeuze kunt maken.

NEDERLANDS

Nederlands is een verplicht vak.

Tijdens de lessen zijn we bezig met verschillende onderdelen en die worden getoetst tijdens de schoolexamenweken en als tussentoets in de les. Je krijgt in totaal 5 schoolexamens en het gemiddelde cijfer is je eindcijfer voor je schoolexamens. Je maakt vervolgens je eindexamen en het gemiddelde cijfers van schoolexamen en eindexamen bepaalt je eindcijfer. Je krijgt geen aparte toetsen grammatica en spelling, maar alle opdrachten worden uiteraard wel beoordeeld of je correct Nederlands schrijft.

Schrijfvaardigheid

Je leert verschillende brieven schrijven, formulieren invullen en artikelen schrijven.

Leesvaardigheid

Je leert hoe je teksten goed moet lezen, welke opbouw teksten hebben, wat de schrijver bedoelt.

Spreekvaardigheid

Je leert hoe je een presentatie moet houden en hoe je je mening goed kunt verwoorden. Je houdt een korte betogende presentatie.

Kijk- en luistervaardigheid

Je leert hoe je goed moet luisteren naar wat een spreker bedoelt, je leert ook goed te kijken naar wat mensen denken en doen.

(Jeugd)literatuur

Je leest een aantal boeken en maakt daar verschillende opdrachten bij waaronder een leeskring. Je praat dan met medeleerlingen over gelezen boeken.

Je eindexamen bestaat uit een aantal opdrachten leesvaardigheid en een schrijfopdracht.

Kortom, je leert bij Nederlands veel kennis en vaardigheden die je prima kunt gebruiken bij je vervolgopleiding!

ENGELS

Het vak Engels is een verplicht vak. Het lesprogramma is gebaseerd op de 4 vaardigheden:

Kijk/luistervaardigheid

Je krijgt 2x een Cito kijk/luistertoets. De toetsen bestaan uit een audiodeel (alleen luisteren) en een videodeel (kijken en luisteren). We oefenen regelmatig al vanaf klas 3. Bovendien bekijken en bespreken we wekelijks het Engelstalige nieuws van de BBC.

Schrijfvaardigheid

Je krijgt 2x een schrijfvaardigheid toets. Je schrijft 2 brieven: 1x een informele brief (een brief aan familie of bekenden) en 1x een formele brief (een zakelijke brief). In een cursus schrijfvaardigheid leer je hoe je een goede Engelse brief schrijft. We gebruiken hiervoor de computer.

Spreekvaardigheid

Je krijgt 1x een spreektoets. Je moet je zien te redden met je Engels in alledaagse situaties: bijvoorbeeld iets bestellen in een restaurant, vragen om informatie. We oefenen dit in 2-tallen tijdens de les.

Leesvaardigheid:

We lezen klassikaal 2 boeken. Per week lees je het opgegeven aantal bladzijden en maakt hierover een controletoesje. Het gemiddelde van de toetsjes is je cijfer voor het SE-literatuur. Het doel is leeskilometers maken, zodat je Engels zich verder ontwikkelt. Het centraal eindexamen: Het centraal examen bestaat uit begrijpend lezen. Bij begrijpend lezen moet je vragen beantwoorden bij langere en kortere teksten. De meeste vragen zijn multiple choice. Er is ook een aantal open vragen. Je kent dit al van klas 3 en in klas 4 oefenen we er verder mee. Aan het einde van het jaar besteden we een aantal lessen aan examentraining. Het hele jaar door werken we uit het boek Stepping Stones. Je herhaalt en breidt je kennis van het Engels verder uit.

FRANS

Frans is een wereldtaal die door 247 miljoen mensen gesproken wordt. Op alle continenten spreekt men Frans. Dit betekent dat als jij Frans spreekt jij met 1 van de 25 mensen op de hele wereld spreken kan. Samen met Engels is Frans de enige taal die wereldwijd gesproken wordt. Als je het Frans beheerst, heb je een streepje voor als je solliciteert bij grote internationale bedrijven. Heb je een talenknobbel? Dan is Frans leren ook handig om andere Romaanse talen te leren zoals Spaans, Italiaans of Portugees. Tot slot is het natuurlijk veel leuker om een croissant te bestellen met de juiste uitspraak en Franse liedjes en films te begrijpen.

Alle vaardigheden worden aangeboden als je het vak Frans kiest.

Dat wil zeggen:

- Gespreksvaardigheid/Spreekvaardigheid
- Kijk- en Luistervaardigheid
- Schrijfvaardigheid
- Leesvaardigheid

Ik kies Frans! Omdat in veel landen Frans wordt gesproken, dus ik kan met mijn kennis overal naartoe. Maar ook omdat veel bedrijven een Franstalige afdeling hebben.

DUITS

Duits is de meest voorkomende taal in Europa. Duits is niet alleen handig op vakantie, maar de kans is groot dat je ook in je werk met de Duitse taal in aanraking komt. Nederlanders drijven veel handel met Duitsland. Daar verdienen we in Nederland een groot deel van onze boterham mee. De

Duitse economie is in volle bloei. Grote bedrijven als Volkswagen, Mercedes en Bosch komen bijvoorbeeld uit Duitsland. Als je voor het bedrijfsleven kiest is het zeker handig om bekend te zijn met de Duitse taal.

Alle vaardigheden worden aangeboden als je het vak Duits kiest.

Dat wil zeggen:

- Gespreksvaardigheid/Spreekvaardigheid
- Kijk- en Luistervaardigheid
- Schrijfvaardigheid
- Leesvaardigheid

Daarom Duits! Nederland en Duitsland zijn belangrijke handelspartners van elkaar. Werken in een Duitse, Oostenrijkse of Zwitserse vestiging van een Nederlands bedrijf kan een goede manier zijn

om je carrièrekansen te vergroten. Voor wie niet bang is om over de grenzen te kijken liggen er heel veel kansen!

SPAANS

Naast Frans en Duits heb je ook de mogelijkheid om Spaans te kiezen. Spaans is de op één na meest gesproken taal in de wereld. Op vakantie in Spanje of Zuid- / Midden-Amerika je wilt graag praten met de mensen die daar wonen? Spaanse liedjes, series en films begrijpen? Allemaal redenen om Spaans te leren! Spaans lijkt in het begin moeilijk omdat het weinig op het Nederlands lijkt, maar toch zijn er ook veel woorden die op het Frans of het Engels lijken. Hierdoor wordt het een stapje makkelijker!

Heerlijk op vakantie in Spanje een hapje en een drankje bestellen? Dat kan jij straks perfect als jij kiest voor Spaans!

Alle vaardigheden worden aangeboden als je het vak Spaans kiest.

Dat wil zeggen:

- Gespreksvaardigheid/Spreekvaardigheid
- Kijk- en Luistervaardigheid
- Schrijfvaardigheid
- Leesvaardigheid

Zeg dus ¡Si! tegen Spaans, want meer als 21 landen hebben Spaans als officiële taal. Dat betekent voor jou elke vakantie een ander land!

MODERNE VREEMDE TALEN

In de bovenbouw kun je een andere moderne vreemde taal kiezen zoals Spaans. Spaans is de op één na meest gesproken taal in de wereld. Daarnaast zijn er de talen: Turks en Arabisch.

In de lessen komen alle vier de vaardigheden aan bod: schrijven, lezen, luisteren en spreken. Deze vaardigheden worden d.m.v. een boek, tijdschriften, film, internet en portfolio opdrachten geoefend en eigen gemaakt, en daarna volgt toetsing in schoolexamens.

WISKUNDE

Met wiskunde in je pakket bereid je je goed voor op je vervolgopleiding. De onderwerpen die behandeld worden zijn:

Meetkunde

De nadruk ligt bij meetkunde op het berekenen van hoeken en zijden. Kennis van goniometrie (tangens, sinus en cosinus) en de stelling van Pythagoras is nodig. Ook onderwerpen als vergroten en de gelijkvormigheid komen aan de orde. Eigenschappen van platte figuren zoals verschillende driehoeken, rechthoeken, vierkanten en cirkels komen aan de orde. Ook ruimtefiguren als kubus, balk en cilinder komen aan bod. Kennis van eenheden van lengte, oppervlakte en inhoud is van groot belang.

Verbanden

Lineaire verbanden, kwadratische verbanden, wortelverbanden, omgekeerd evenredige verbanden en exponentiële verbanden. Van al deze verbanden leer je ook hoe je de grafiek er van maakt.

Statistiek

Statistiek is een onderdeel dat in de praktijk gebruikt wordt in het onderzoek. In vmbo 4 leer je hoe je centrummaten (gemiddelde, modus, mediaan etc.) kunt berekenen. Ook leer je hoe je grafieken en een boxplot moet 'lezen' en hoe je zelf een staafdiagram, een cirkeldiagram of een boxplot maakt.

Rekenen

Hoewel rekenen nu een aparte toetsing heeft, moet je nog steeds bij het vak wiskunde berekeningen maken. Natuurlijk mag je gebruik maken van een gewone rekenmachine (niet grafisch). Berekeningen met snelheid, procenten en eenheden van tijd, lengte, oppervlakte en inhoud komen aan bod. Ook leer je de wetenschappelijke notatie te lezen en hoe je een getal in de wetenschappelijke notatie zet.

NASK 1

Het vak natuurkunde is bedoeld voor iemand die echt wil weten hoe techniek in elkaar zit. Na klas 4 bezit je over goede basiskennis waarmee je één van de vele opleidingen kunt gaan volgen in de sectoren Techniek, Landbouw en Zorg.

In klas 2 zal je al gemerkt hebben dat natuurkunde veel te maken heeft met toegepaste wiskunde. Je moet echt inzicht hebben voor het rekenwerk, voor toepassing van formules en voor technische probleemaanpak.

Belangrijke onderwerpen in de natuurkunde zijn elektriciteit, mechanica, krachten, geluid en energie. Hierbij gaat het erom dat je (theoretische) kennis opdoet en deze leert toepassen in de praktijk.

Techniek is een beroepsrichting die steeds meer in de maatschappij wordt gevraagd. Ook al is het soms niet verplicht voor toelating, zal natuurkunde enorm helpen als je later een technische opleiding wil doen. Daarnaast zul je ook in de zorg met natuurkundige onderwerpen te maken krijgen zoals het uitvoeren van onderzoek en hoe je patiënten het beste kunt optillen zonder last te krijgen van je eigen rug.

Kortom: heb je een gevoel voor wiskunde en rekenen en heb je interesse in een van de sectoren Techniek, Landbouw en Zorg, dan is natuurkunde je vak..

NASK 2

Waar komen de bubbels in cola vandaan? Wat gebeurt er bij een brand? Over deze onderwerpen (en nog veel meer) leer je bij scheikunde. Scheikunde is zowel een theoretisch als praktisch vak. Je leert bij scheikunde hoe stoffen zijn opgebouwd (moleculen en atomen) en wat voor effect dat heeft op de eigenschappen van de stof (bijvoorbeeld brandbaarheid en dichtheid). Scheikunde is een stapelvak: je hebt wat je eerder geleerd hebt weer nodig om het volgende te begrijpen. Je kennis wordt dus steeds groter.

Je kunt met scheikunde opleidingen gaan doen in de chemie, maar ook gezondheidszorg, farmacie, biologie en de voedingsindustrie. Als je dus geïnteresseerd bent in een baan in bijvoorbeeld de

chemische industrie of laboratorium, de voedingsindustrie of als assistent bij de apotheek dan is scheikunde voor jou.

BIOLOGIE

Bij biologie leer je over planten, dieren, mensen en het milieu. Eigenlijk gaan we verder zoals we dat in klas 2 ook gedaan hebben. Alleen komen alle losse onderwerpen nu meer samen en het is de bedoeling dat je de verbanden gaat zien. Daarvoor heb je veel theorie, maar waar het kan zal je zelf ook praktisch aan de slag.

Hoe werken we in de vierde klas bij biologie?

We vinden het erg belangrijk dat je, als voorbereiding op je studie aan het mbo, voldoende kennis hebt. Maar ook dat je zelfstandig en gedisciplineerd kunt werken. Ook moet je in staat zijn om grotere stukken stof te beheersen, zodat je het geleerde kan toepassen in een nieuwe situatie. We helpen je daarbij, door zoveel mogelijk te oefenen.

Wat kun je met biologie?

Er zijn allerlei beroepen waarbij kennis van de biologie handig, soms zelfs noodzakelijk is. Denk maar aan een kapper, schoonheidsspecialist, (tand)arts-assistent, agrarisch medewerker, hovenier of sporttrainer. Het vak biologie is dan ook bij veel opleidingen (bijvoorbeeld medische en groene) gewenst. Ook als je geen beroep kiest waarbij biologie noodzakelijk is, is het heel handig in je dagelijks leven dat je biologische kennis hebt. Je leert bij biologie begrijpen hoe jouw lijf is gebouwd en op welke manieren jouw lijf zorgt dat het in stand blijft. Ook doe je kennis op over de wisselwerking met je soortgenoten en je omgeving. Hierdoor kun je jezelf en de wereld om je heen beter begrijpen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan een bezoek aan een huisarts als je wilt duidelijk maken welke klachten je hebt. Of als je in de supermarkt moet kiezen wat je gaat eten die avond, waar kan je dan opletten.

Wat verwachten we van je?

Eigenlijk heel simpel: dat je voor de lessen al je spullen bij je hebt. Je werk doet en je (pro-)actief opstelt in de klas.

GESCHIEDENIS

Het vak geschiedenis is van belang voor je algemene ontwikkeling. Zo laat het je bijvoorbeeld zien waarom wij leven in een democratie, terwijl dat niet in alle landen het geval is. Op die manier leer je begrijpen hoe onze samenleving zich in de loop van de tijd heeft ontwikkeld. Je leert relativiseren en analyseren. Hierdoor is het vak geschiedenis nuttig voor allerlei beroepen.

Bij het vak geschiedenis wordt het verleden ingedeeld in tien zogenaamde tijdvakken. In de onderbouw wordt de hele geschiedenis behandeld, van prehistorie tot heden. In de bovenbouw ontdek je de twintigste eeuw. Een periode waarin de wereld een enorme verandering heeft doorgemaakt.

Het schoolexamen bestaat uit historische vaardigheden en uit tenminste twee kerndelen naar keuze. Hierbij wordt gekozen uit:

- De koloniale relatie Indonesië-Nederland
- De industriële samenleving in Nederland
- Sociale zekerheid en verzorgingsstaat in Nederland
- Cultureel-Mentale ontwikkelingen in Nederland na 1945
- De Koude Oorlog

Het centraal examen

Op het centraal examen worden elk jaar, in relatie tot de historische vaardigheden, twee exameneenheden getoetst: het 'Historisch Overzicht vanaf 1900' en 'Staatsinrichting van Nederland'.

Dit houdt in dat algemene historische kennis aan de orde moet komen. De vaardigheden die eigenlijk al vanaf de brugklas aan de orde komen, blijven van belang.

AARDRIJKSKUNDE

Ben je geïnteresseerd in de wereld om je heen? Gaat je belangstelling iets verder dan alleen je eigen sportclub en de buurt waarin je woont? Lees je wel eens de krant of kijk je naar het journaal? Dan is aardrijkskunde een vak dat bij je past.

Het geeft je een stevige basis voor je algemene ontwikkeling, zodat je op een zinnige manier kunt meedenken en meepraten over de dingen die in ons eigen land of in de wereld om ons heen gebeuren. Als je in klas 1 en 2 met normaal werken een voldoende hebt gehaald voor aardrijkskunde, dan is het vak voor jou in vmbo 3 en 4 vast geen probleem.

Waar gaat het over?

Aardrijkskunde gaat over verschijnselen in landen en regio's, ver weg en dichtbij, die laten zien hoe de mensen leven met de mogelijkheden die de natuur en maatschappij hen daar bieden. En zoals je al weet zitten daar grote verschillen in!

In vmbo 3 heb je al een schoolexamen gemaakt over de onderwerpen 'arm en rijk', 'grenzen en identiteit' en 'bronnen van energie'. In vmbo 4 komen nieuwe onderwerpen langs: 'bevolking en ruimte', 'weer en klimaat' en 'water'. Die weer op dezelfde manier zijn ingedeeld en ook weer worden getoetst in de SE weken en op het Centraal Examen.

Hoe wordt er gewerkt?

De aardrijkskundige onderwerpen zoals hierboven genoemd worden aan de hand van voorbeeldgebieden duidelijk gemaakt en je docent leert je om daar op een goede manier (passend bij aardrijkskunde) naar te kijken en ermee te werken om zo tot een goed resultaat te komen. In de lessen werk je afwisselend zelfstandig of in groepjes, waarbij ook de computer kan worden ingezet als hulpmiddel. Soms wordt er ook gewerkt buiten de school bijv. bij het eigen omgevingsonderzoek en de excursies.

Wat heb je eraan?

Naast een goede algemene ontwikkeling komt wereldoriëntatie altijd van pas, omdat bij veel vervolgoopleidingen en banen tegenwoordig een verblijf in het buitenland mogelijk is. Daarnaast kun je de kennis van de samenleving om je heen heel goed gebruiken later als je een baan zou krijgen bij bijv. de overheid, in het onderwijs, bij de politie, in recreatie en toerisme en bij natuur-en milieuorganisaties.

Kortom je hebt er altijd wat aan!

ECONOMIE

“En dan volgt nu het economisch nieuws”, zegt de man van het Journaal. En vervolgens hoor je een opsomming van cijfers over de AEX-index en de Dow-Jones.

Is dat nu ‘economie’? Nee, intussen weet je beter. Veel alledaags nieuws heeft te maken met economie. Als de krant kopt dat het onderwijs meer geld gaat krijgen, of dat Ajax een nieuwe spits koopt, of dat er meer aandacht komt voor het milieu en de natuur, dan heeft dat alles met economie te maken. En wat dacht je van reclame in de Fancy, CosmoGirl, MTV etc., die in jou een volwaardig en graag geziene consument zien? Economie is een veel gevraagd vak bij vervolgoopleidingen op het HBO. Zelfs als je niet in de economische richtingen verder gaat!

Het vak economie is geen eenvoudig vak, maar we moeten het ook weer niet overdrijven. Je gaat veel gebruik maken van je leesvaardigheid en van je vaardigheden bij wiskunde. De verhoudingstabel en rekenen met percentages komen erg vaak voor en krantenartikelen vormen een goede bron voor gebeurtenissen die met de economie te maken hebben.

MAATSCHAPPIJLEER

Maatschappijleer gaat over de samenleving, over problemen in de samenleving, over oplossingen van die problemen en over opvattingen in de samenleving. Over elk maatschappelijk probleem bestaat veel informatie. Je leert hoe je die informatie kunt verzamelen en hoe je een goede selectie kunt maken uit al die informatie. Op basis daarvan kun je dan (nog) beter je eigen mening vormen en leer je die ook (nog) beter te verwoorden. Het vak heeft alleen een schoolexamen.

MAATSCHAPPIJKUNDE

In dit vak leer je op een heldere manier op welke manier je maatschappelijke vraagstukken kunt onderzoeken. Hierdoor kun je op een inzichtelijke manier bestaande politieke en maatschappelijke problemen beter herkennen, analyseren en aanpakken.

INFORMATIE-TECHNOLOGIE

Het vak informatie-technologie kun je in het vrije deel bij elk profiel kiezen. Door dit vak te kiezen krijg je een beter beeld van het grote belang van de computer en de zaken die daar betrekking op hebben.

Denk bijvoorbeeld aan:

- Het automatiseren van een bedrijfsproces (bijvoorbeeld robotarmen die ingezet worden in de auto-industrie, maar ook automatische betalingen),
- Het internet,
- programmatuur (zoals games, je gaat proberen ook een eigen game te programmeren),
- data-communicatie (ook wel netwerk genoemd),
- Het aansturen van hardware met behulp van sensoren,
- het ontwerpen en bouwen van een database,
- data herstructureren om tot bruikbare informatie te komen
- het ontwerpen en bouwen een website
- het maken van een app voor op de telefoon.
- Hacken zodat de systemen beter beveiligd kunnen worden
- kunstmatige intelligentie, bijvoorbeeld face recognition
- Moduleren

De programmeertalen die gebruikt kunnen worden tijdens de lessen zijn:
Javascript, Java, Python, C++, C#, php

KUNSTVAKKEN

DRAMA

Lijkt het je wat om ideeën en werelden tot leven te brengen? Kies dan voor Drama!
Bij drama ga je werken aan je eigen spelvaardigheid en je vaardigheid in het maken van drama-presentaties (vormgeving, regie, zeggingskracht). Je leert hoe je in een eigen voorstelling speelt en hoe je zelf een monoloog maakt. Het ontwerpaspect komt hierbij uitgebreid aan bod en je leert te kijken vanuit de ogen van de toneelmaker. Daarnaast leer je ook de 'vaktaal' spreken in het theoretische vak, hier doe je uiteindelijk ook centraal examen in. Voor dit vak heb je lef, humor en inzet nodig en je moet niet bang zijn voor spannende confrontaties met elkaar en het publiek.

MUZIEK

Lijkt het je leuk om samen met anderen muziek te maken? En durf je dat dan ook op een podium aan een publiek te laten horen? Ben je niet bang om ook eens naar wat andere muziek te luisteren? Lijkt het je interessant om iets meer te begrijpen van hoe muziek in elkaar zit? Als je op deze vragen 'ja' zegt, zou je eigenlijk muziek moeten kiezen. Ook als je nog niet zo goed op een instrument speelt. Dat leer je dan vanzelf. Oh ja, en zingen is natuurlijk ook een instrument bespelen. Naast het praktische deel leer je ook de 'vaktaal' spreken in het theoretische vak, hier doe je uiteindelijk ook centraal examen in.

BEELDENDE VORMING (BTE)

Ben je nieuwsgierig, ondernemend en onderzoekend? Kies dan voor BTE!
Wat heb je nodig om BTE met succes te volgen? In ieder geval een open, nieuwsgierige en vooral onderzoekende houding. Jij kijkt naar de wereld om je heen met een open en kritische blik. Jij wilt het proces van verbeelding van een idee, gedachte of verlangen naar beeld op je eigen manier beheersen.
Ontdek bij BTE verschillende materialen (zoals aquarel, linsnede en schilderen), stijlen en technieken (zoals fotografie) aan de hand van verschillende opdrachten en thema's gedurende het hele schooljaar. Iedere periode laat je je eindwerk zien in een tentoonstelling of bijvoorbeeld met een performance. Laat jezelf zien!

CULTURELE KUNSTZINNIGE VORMING (CKV)

Culturele en Kunstzinnige Vorming gaat over beeldende kunst, muziek, dans, theater, film, en literatuur. Voor dit vak ga je bijvoorbeeld naar tentoonstellingen, concerten en voorstellingen. En bespreken vooral wat een schilderij, een film of een voorstelling met jou doet. Het is meer een ervaringsvak dan een leervak, waarbij wij ons tot doel stellen je horizon te verbreden. Van je culturele activiteiten leg je een kunstdossier aan. Je maakt ook opdrachten, waarbij je laat zien dat je alle kennis ook kunt verwerken en dat je zelf ook over enige creativiteit beschikt.

LO2

LO2 is het vak lichamelijke opvoeding als examenvak. Het vak bestaat naast een groot deel praktijk, waar nieuwe motorische vaardigheden worden aangeleerd, ook een deel theoretische opdrachten. Hier kan je denken aan EHBSO en bewegen en gezondheid.

Presenteren, leidinggeven aan groepen, voorbereiden en uitvoeren van sportevenementen en reflecteren zijn voorbeelden van vaardigheden waaraan gewerkt wordt binnen het vak.

LICHAMELIJKE OPVOEDING (LO)

LO voor iedereen!

Het vak lichamelijke opvoeding maakt onderdeel uit van het gemeenschappelijk deel van de bovenbouw en is dus voor alle leerlingen verplicht. Het gaat er nog steeds om dat je bezig bent met veel bewegen binnen verschillende domeinen. In de bovenbouw wordt er van je verwacht dat je zelfstandig je bewegingsactiviteit kiest en bewegingssituatie kan maken en regelen.

PRAKTIJKGERICHT PROGRAMMA ECONOMIE EN ONDERNEMEN

Praktijkgericht Programma Economie en Ondernemen (PPE) is een nieuw vak die wij sinds dit schooljaar aanbieden. Bij PPE staat ondernemend handelen centraal. In de sector economie houdt dat in dat je kansen ziet en deze weet te benutten. Dit maakt het een ideaal vak voor iemand die later zelf wil ondernemen!

Tijdens PPE werk je met je groepje aan opdrachten die afkomstig zijn van echte opdrachtgevers. Denk hierbij aan bedrijven en organisaties die te maken hebben met een probleem of een maatschappelijk vraagstuk. Het kan ook gaan om een klusje dat geklaard moet worden. Bij PPE voer je actief werkzaamheden en opdrachten uit om de opdracht van de klant tot een goed einde te brengen.

Dit maakt het vak PPE heel anders dan de theoretische vakken op school. Bij het uitvoeren van de opdrachten leer je ontzettend veel vaardigheden die je nu en vooral ook later nodig hebt, zowel op school (mbo/havo) als daarbuiten!

DIENSTVERLENING EN PRODUCTEN

Dienstverlening & Producten (D&P) is een breed vmbo-programma waarin de oriëntatie op uiteenlopende arbeidsgebieden met een geïntegreerde loopbaanbegeleiding centraal staat. Je leert algemene beroepscompetenties: kennis, vaardigheden en houding die in allerlei soorten werk voorkomen.

De arbeidsgebieden vormen contexten voor ervaringen. Je krijgt zicht op je talenten, persoonlijke ontwikkeling en maakt kennis met het inzetten van diensten en met de toepassing van nieuwe technologieën, waardoor je vaardigheden aanleert die zij nodig hebben voor jouw toekomst.

Met D&P leer je:

- Presenteren, promoten en verkopen
- Multimediaal product maken
- Producten maken en verbeteren
- Organiseren van activiteiten

Overzicht profielkeuze mavo

Profielen Mavo 3

Een vak kan maar één keer gekozen worden.

Zorg & Welzijn	Economie	Techniek	Landbouw
Gemeenschappelijk deel			
<ul style="list-style-type: none"> • Nederlands • Engels • Maatschappijleer • Lichamelijke opvoeding • Kunstvakken inclusief CKV • Rekenen (a) 			
Verplichte profielvakken (2) uit ieder vakje één keuze maken (als er een keuze is)			
Biologie	Economie	Wiskunde	Wiskunde
<ul style="list-style-type: none"> ○ Aardrijkskunde ○ Geschiedenis ○ Maatschappijkunde ○ Wiskunde 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wiskunde MVT (b) ○ Frans ○ Duits 	NASK1	<ul style="list-style-type: none"> ○ Biologie ○ NASK1
Uit de vakken hieronder kies je er drie (dit is inclusief het 7 ^e extra-vak)			
<ul style="list-style-type: none"> ○ Aardrijkskunde ○ Geschiedenis ○ Maatschappijkunde ○ Wiskunde ○ Economie ○ NASK1 ○ NASK2 ○ Lichamelijke opvoeding 2 ○ Informatie-technologie ○ Economie en ondernemen (d) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Aardrijkskunde ○ Geschiedenis ○ Maatschappijkunde ○ Wiskunde ○ Biologie ○ NASK1 ○ NASK2 ○ Lichamelijke opvoeding 2 ○ Informatie-technologie ○ Economie en ondernemen (d) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Aardrijkskunde ○ Geschiedenis ○ Maatschappijkunde ○ Economie ○ Biologie ○ NASK2 ○ Lichamelijke opvoeding 2 ○ Informatie-technologie ○ Economie en ondernemen (d) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Aardrijkskunde ○ Geschiedenis ○ Maatschappijkunde ○ Economie ○ Biologie ○ NASK1 ○ NASK2 ○ Lichamelijke opvoeding 2 ○ Informatie-technologie ○ Economie en ondernemen (d)

MVT (b) <ul style="list-style-type: none"> ○ Frans ○ Duits ○ Spaans Kunstvakken (c) <ul style="list-style-type: none"> ○ Kunst beeldend ○ Kunst drama ○ Kunst muziek ○ Kunst Dans 	MVT (b) <ul style="list-style-type: none"> ○ Frans ○ Duits ○ Spaans Kunstvakken (c) <ul style="list-style-type: none"> ○ Kunst beeldend ○ Kunst drama ○ Kunst muziek ○ Kunst Dans 	MVT (b) <ul style="list-style-type: none"> ○ Frans ○ Duits ○ Spaans Kunstvakken (c) <ul style="list-style-type: none"> ○ Kunst beeldend ○ Kunst drama ○ Kunst muziek ○ Kunst Dans 	MVT (b) <ul style="list-style-type: none"> ○ Frans ○ Duits ○ Spaans Kunstvakken (c) <ul style="list-style-type: none"> ○ Kunst beeldend ○ Kunst drama ○ Kunst muziek ○ Kunst Dans
Extra vak			
<ul style="list-style-type: none"> ○ Dienstverlening en Producten (e) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dienstverlening en producten (e) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dienstverlening en Producten (e) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dienstverlening en Producten (e)
Extra MVT			
<ul style="list-style-type: none"> ○ Turks ○ Arabisch (f) ○ Spaans 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Turks (f) ○ Arabisch (f) ○ Spaans (f) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Turks (f) ○ Arabisch (f) ○ Spaans (f) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Turks (f) ○ Arabisch (f) ○ Spaans (f)

- (a) Rekenen alleen voor leerlingen zonder wiskunde. In leerjaar 4 dienen leerlingen, die geen wiskunde hebben gekozen, het schoolexamen rekenen af te ronden.
- (b) Alleen de taal kiezen die in mavo 2 is gevolgd (uitzondering voor leerlingen die vanuit de ISK of als zij-instromer instromen)
- (c) Kunstvakken: er kan uitsluitend 1 kunstvak worden gekozen
- (d) Economie en ondernemen is een beroepsgericht vak
- (e) Dienstverlening en producten is een beroepsgericht vak en geldt als 8^e vak
- (f) Turks en Arabisch – alleen toegankelijk voor native speakers en er worden geen fysieke lessen gegeven.

Docent adviesformulier profiel- en vak keuze

Naam leerling: _____
 Naam docent: _____
 Datum: _____

Klas: _____
 Vak: _____
 Cijfer: _____

Studiehouding	Wel	Niet	Twijfel
Is geïnteresseerd in het vak.			
Heeft cijfers te danken aan inzet.			
Heeft doorzettingsvermogen.			
Studievaardigheden	Wel	Niet	Twijfel
Kan zelfstandig werken.			
Kan werkzaamheden op termijn plannen.			
Kan reflecteren op de eigen prestaties.			
RTTI	O	V	G
Beheersing Reproductievragen.			
Beheersing toepassingsvragen.			
Beheersing Inzicht- & Innovatievragen.			

Verslag van het adviesgesprek met de docent (door docent)

Eindadvies: *positief/twijfel/negatief*

Datum:
